

КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Розроблення проектної ідеї

Перевірка здійсненності проекту

Рівні технологічної готовності

Шукаєв Сергій Миколайович

s.shukayev@kpi.ua

*Підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників
«Міжнародні проекти: підготовка, подання, управління»*

25 квітня 2020 р.

Сім кроків до успіху у проектах

Крок 1. Визначення напрямку дослідження

Крок 2. Пошук партнерів, створення консорціуму

Крок 3. Складання пропозиції

Крок 4. Процедури оформлення. Оцінка проекту експертами

Крок 5. Механізми фінансування

Крок 6. Виконання проекту та оформлення результатів

Крок 7. Звітність за проектом

Розробка проєктної ідеї

Проєкт – це комплекс заходів, які здійснюються для досягнення чітко визначених цілей впродовж відведеного часу і за допомогою призначених на це фінансових ресурсів (бюджету).

Отже, **характерними рисами проєкту**, що відрізняють його від інших видів діяльності є:

- орієнтованість на ціль;
- визначена тривалість;
- неповторність;
- високий ступінь складності, що викликає необхідність координування його заходів;
- необхідність залучення визначених фінансових засобів, а також певних людських, матеріальних та інших ресурсів.

Пошук джерел
фінансування

Орієнтованість на ціль

- Проєкт має служити досягненню поставленої мети. Тобто, він є не лише сукупністю реалізованих заходів, наприклад, проведеної кількості семінарів.
- Надзвичайно важливо, щоб ці заходи **допомагали досягненню конкретної мети.**

Визначена тривалість

Проєкт становить замкнену в часі цілісність. Він має визначену дату початку, визначений період тривалості, а отже — й визначену дату закінчення. Заплановану мету слід досягти впродовж відведеного на це часу.

У міжнародних проєктах дуже суворо підходять до питання дотримання строків.

Якщо встановлено, що дата завершення проєкту – це, наприклад, 1 липня, то це означає, що після цієї дати не можна витратити з бюджету проєкту жодної гривні. Якщо ж, незважаючи на це, витрати мали місце, то вони покриваються з бюджету власної організації.

Неповторність

Неповторність означає, що проект є чимось винятковим, що це не рутинна робота, яка вже неодноразово виконувалась.

Проект – це комплекс заходів, які **в даній конфігурації ще не виконувалися**. Саме комплекс дій повинен бути неповторюваним, а не окремі дії самі по собі.

Приклад. Багато років відділ міжнародних проектів КПІ ім. Ігоря Сікорського проводив різноманітні інформаційні заходи для викладачів та студентів університету, які були присвячені різним аспектам підготовки та впровадження міжнародних проектів.

Зараз створено цілий навчальний цикл і цей цикл семінарів має визначену мету. Це винятковий комплекс заходів, бо до певного часу такого циклу ще не проводилось.

Високий ступінь складності

Проєкт складається із багатьох тісно пов'язаних між собою заходів. Такі **заходи проводяться у певній послідовності, відповідно до плану і у визначений час.**

Як правило, у процесі реалізації проєкту бере участь значна кількість осіб, а також зовнішні установи та підприємства, що ще більше ускладнює процес управління проєктом.

Міжнародні проєкти виконуються за участі партнерів з різних країн, які утворюють консорціум проєкту.

Залучення фінансових, людських, матеріальних та інших ресурсів

Кожен проєкт має бюджет, колектив виконавців та відповідні матеріальні ресурси.

Не можна виконувати проєкт без попереднього визначення і забезпечення цих засобів.

Окрім зазначених вище, можна додати ще такі риси проекту:

- однозначне визначення цільових груп і кінцевих бенефіціарів;
- чітко визначені знаряддя координації, управління і фінансування;
- система моніторингу та оцінювання;
- фінансове, економічне та технічне обґрунтування, в якому розкривається суспільна користь проекту

Структура проектної заявки

1. Проблема

- Як проявляється проблема?
- Кого стосується, на кого впливає?
- Які причини проблеми?
- Локальний, регіональний, загально-національний та міжнародний контекст проблеми, нормативні акти
- Хто займається вирішенням проблеми?
- Хто приймає рішення?

Структура проектної заявки

2. Мета проекту (overall objective)

Довгостроковий стан, якого прагнемо, до якого наближаємось, але не досягаємо в ході реалізації проекту

3. Конкретні цілі (specific objective) – досягаються до кінця реалізації проекту

-Як їх виміряти?

-Як підтвердити досягнення цілей?

Структура проектної заявки

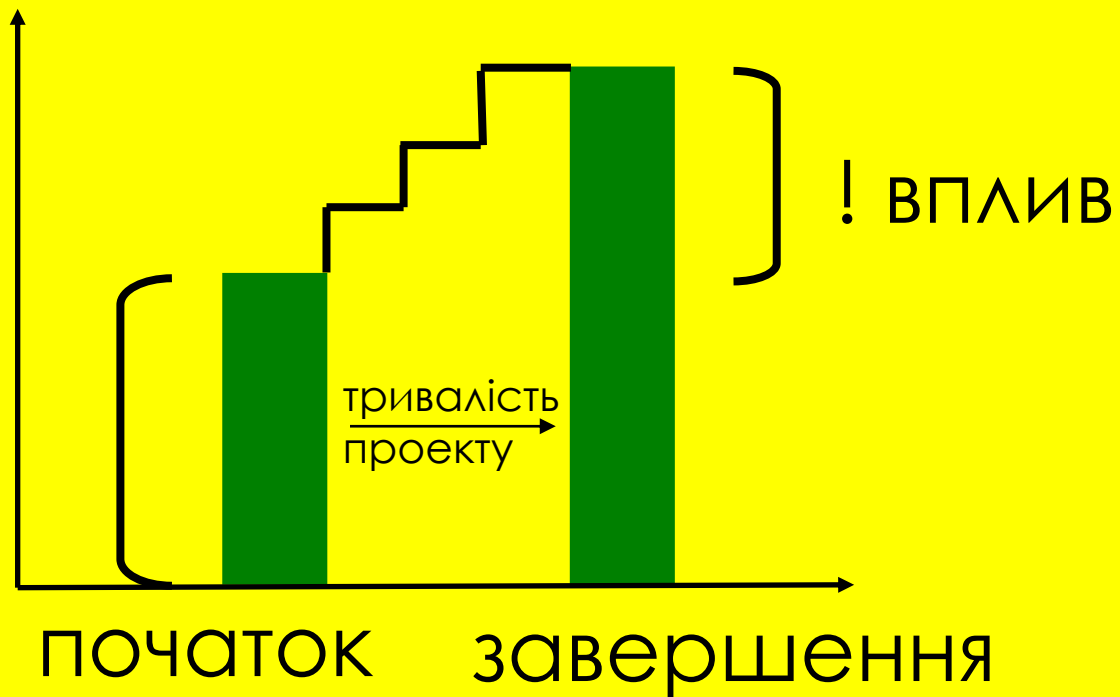
4. План заходів – детальні кроки для досягнення поставлених цілей.

1 ціль = декілька заходів

5. Результати – конкретні продукти та наслідки проекту, які отримані на момент завершення.

- кількісні та якісні
- короткострокові та довгострокові

Формат успішного проекту

Чітке визначення:

- де ми є ?
- чого хочемо досягти ?
- конкретні кроки
- підтвердження впливу

Перевірка здійсненності проєктної ідеї

14

- Перед тим як переходити до розроблення проєкту та складання проєктної заявки, важливо перевірити практичну здійсненність проєктної ідеї.
- Об'єктивність щодо ступеня здійсненності майбутнього проєкту є важливим чинником формування довіри до проєкту потенційних партнерів, а отже – їх залучення до проєктного консорціуму.
- **Існує п'ять складових для перевірки практичної здійсненності конкретного проєкту.**

Технічна здійсненність проєкту

- Ця складова зосереджена на аналізі доступних технічних ресурсів.
- Це допомагає визначити, чи відповідають технічні ресурси необхідним потужностям і чи здатна технічна команда перетворити ідею на робочу систему.
- Перевірка технічної здійсненності також включає оцінку необхідного обладнання, програмного забезпечення та інших технічних вимог майбутнього проєкту.

Економічна доцільність проєкту

- Ця складова оцінювання передбачає аналіз витрат та переваг проєкту, що дозволяє визначити життєздатність проєкту, його вартість та переваги.
- Реалістична оцінка буде важливим чинником при оцінюванні проєкту донорською організацією, яка повинна бачити позитивні економічні вигоди, які пропонує проєкт.

Юридична можливість проєкту

- Ця складова оцінює, чи не суперечить якийсь аспект запропонованого проєкту законодавству України або країн Європейського Союзу, що зробило б його здійсненність нереалістичною з огляду на існуючі нормативні акти.

Експлуатаційна обґрунтованість проєкту

- Ця складова передбачає проведення дослідження для визначення того, чи будуть потреби організації або суспільства задоволені в результаті завершення даного проєкту, та наскільки добре.

Часова здійсненність проєкту

- Ця складова оцінювання майбутнього проєкту є однією з найбільш важливих для успіху проєкту.
- Реалістичне оцінювання часу, який потрібен для того, щоб здійснити проєкт, є важливим фактором довіри як для потенційних партнерів, так і для донорської організації.

Логіко-структурна матриця проєкту

- Одним з найбільш ефективних способів перевірки практичної здійсненності ідеї та проєкту є складання логіко-структурної матриці.
- Це інструмент, призначення якого – узагальнити, що саме та яким чином планується здійснювати у проєкті, які основні припущення висуваються та як будуть контролюватись та оцінюватись практичні результати.
- **Складання логіко-структурної матриці** є першочерговою задачею, після виконання якої можна переходити до заповнення необхідної проєктної документації.

Логіко-структурна матриця

21

	Логіка втручання	Показники, які можна об'єктивно перевірити	Джерела перевірки	Припущення
Загальні цілі				
Конкретні цілі				
Результати				
Дії		Засоби	Витрати	Передумови

Як заповнювати логіко-структурну матрицю?

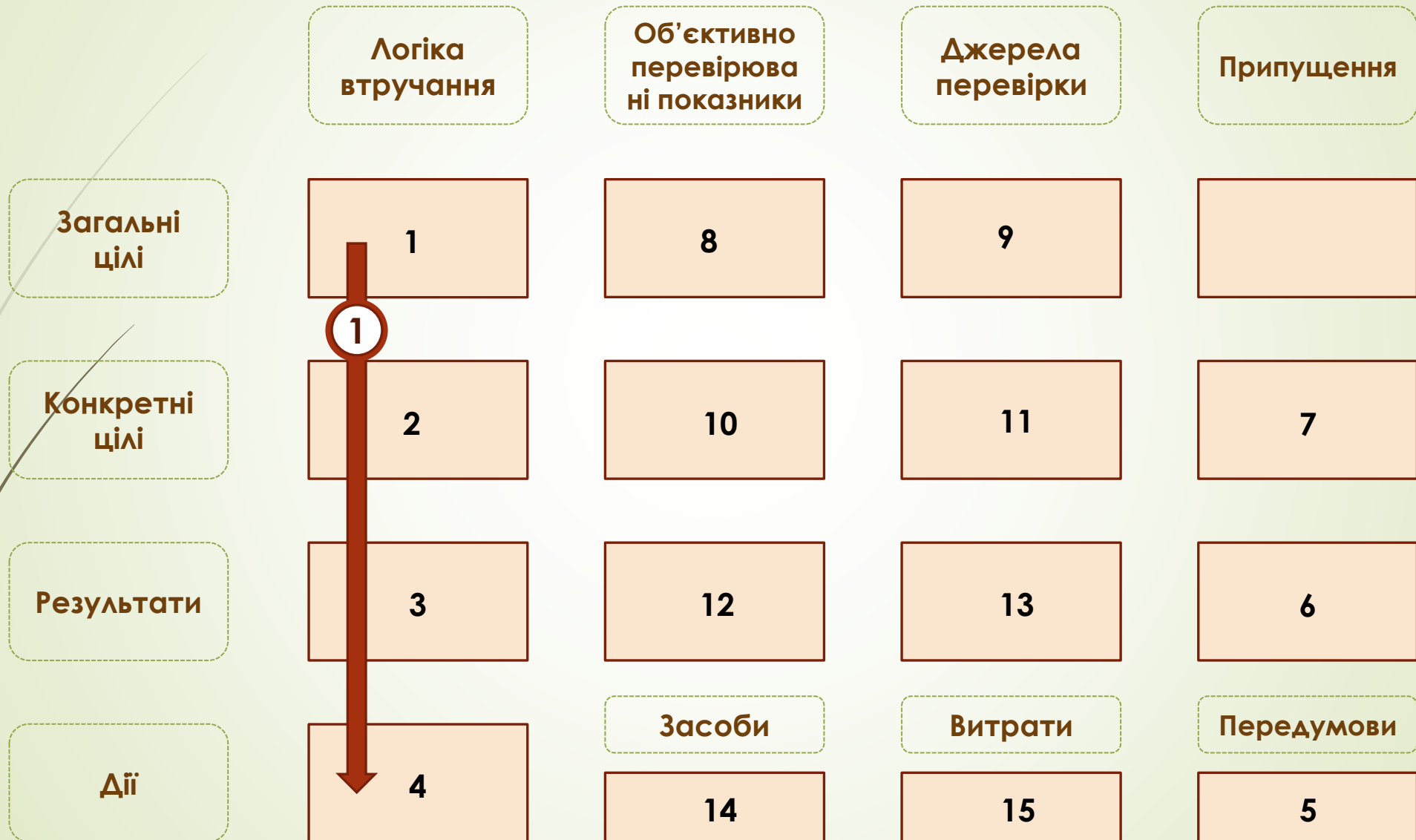
Загальний принцип заповнення логіко-структурної матриці – **згори вниз та зліва направо.**

1. Спочатку необхідно вписати основну інформацію щодо проекту – **загальні цілі, конкретні цілі, результати та дії.** При цьому, слід пам'ятати, що необхідно нумерувати всі елементи комірки «Результати», після чого їх потрібно співвіднести з відповідними елементами комірки «Дії», використавши ту ж саму нумерацію. Наприклад, Результат 1 – Дія 1.1, Дія 1.2; Результат 2 – Дія 2.1, Дія 2.2., тощо.

Порядок заповнення Логіко-структурної матриці

23

Як заповнювати логіко-структурну матрицю?

Наступним кроком заповнення логіко-структурної матриці є встановлення припущень. Це дозволить перевірити практичну здійсненність розроблюваного проекту за наступними логічними правилами:

- ✓ **ЯКЩО** ми виконуємо дії **ТА** припущення є вірним, **ТОДІ** ми отримаємо результати.
- ✓ **ЯКЩО** ми отримуємо результати **ТА** припущення є вірним, **ТОДІ** ми досягнемо конкретних цілей.
- ✓ **ЯКЩО** ми досягаємо конкретних цілей **ТА** припущення є вірним, **ТОДІ** ми сприятимемо досягненню загальної мети.

Порядок заповнення Логіко-структурної матриці

25

Як заповнювати логіко-структурну матрицю?

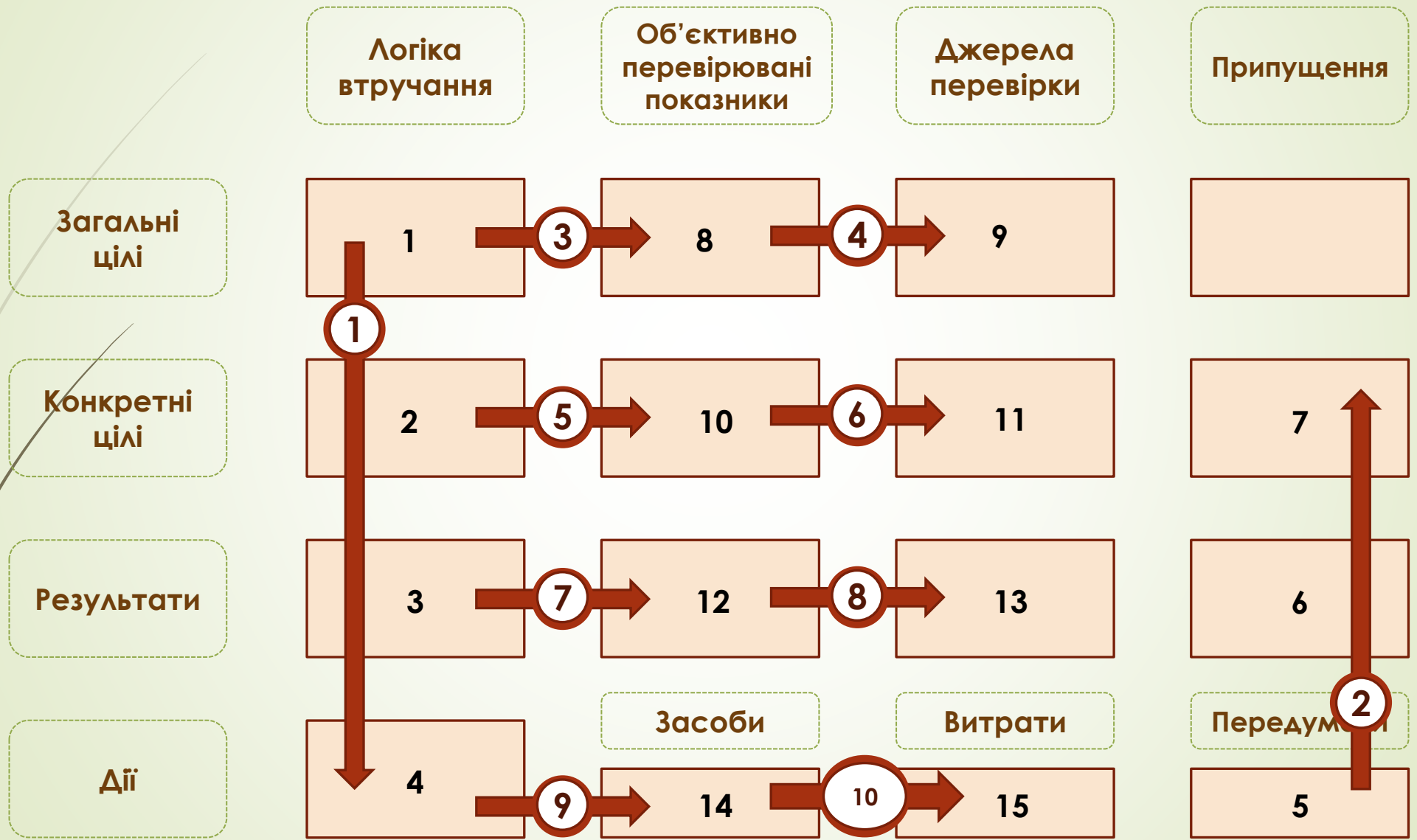

Після того як було встановлено, що проект є здійсненим, можна переходити до наступного етапу заповнення логіко-структурної матриці, а саме:

- визначення об'єктивних показників,
- джерел їх перевірки,
- засобів та витрат, які необхідні для успішної реалізації проекту.

Порядок заповнення Логіко-структурної матриці

27

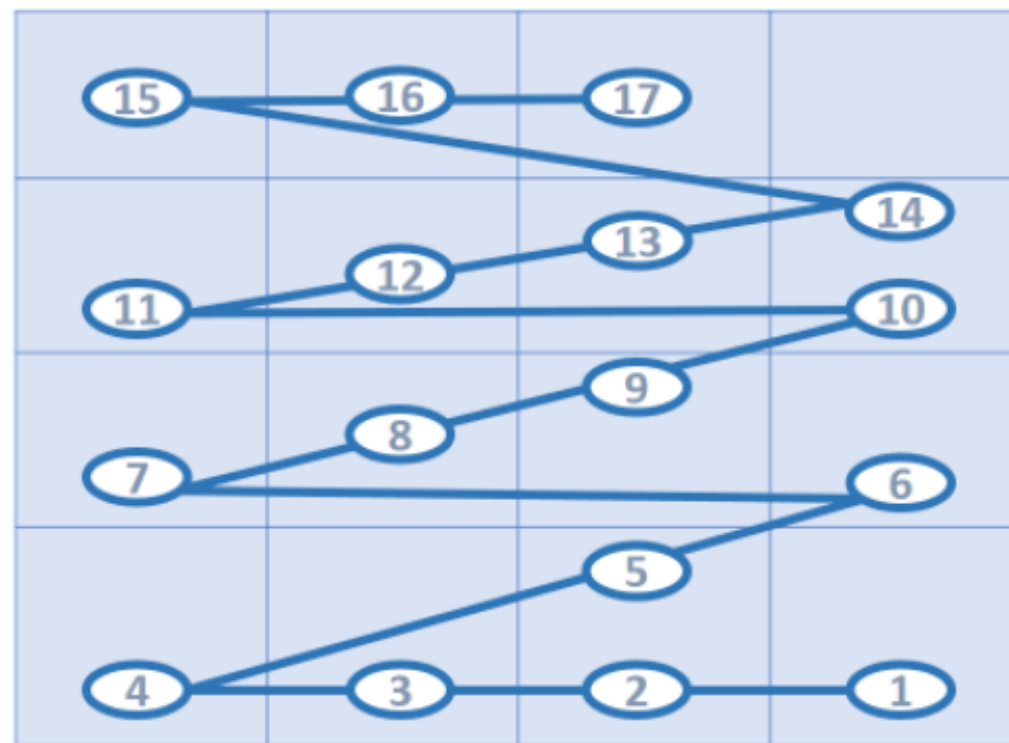
	Логіка втручання	Показники, що об'єктивно перевіряються	Джерела перевірки	Припущення
Загальна мета	Сприяти покращенню охорони здоров'я сім'ї, зокрема, зменшенню рівня дитячої смертності у віці до п'яти років, а також покращити загальний стан екосистем та якості води	Кількість випадків захворювань, пов'язаних із водою, шкірних інфекцій та захворювань крові, що викликаються важкими металами, зменшується на 50% до 2008 року, особливо серед малозабезпечених сімей, які проживають вздовж річки.	Записи в міських лікарнях та поліклініках, в тому числі записи здоров'я матері і дитини, зібрані мобільними групами Охорони здоров'я матері та дитини. Зведені результати Щорічної доповіді про стан навколишнього середовища Державного управління охорони навколишнього середовища	
Конкретна ціль (цілі)	1.1. Покращена якість річкової води	Показник 1 Концентрація сполук важких металів (Pb, Cd, Hg) та об'єм неочищених стічних вод; <i>Задані величини:</i> на 25% менше (порівняно з рівнем у 2003 році) та відповідають встановленим державним нормам здоров'я / стану навколишнього середовища до кінця 2007 року	Щотижневі дослідження якості води, що проводяться Агенцією з охорони навколишнього середовища спільно з Державною інспекцією охорони, відтворення водних живих ресурсів та регулювання рибальства (органами рибоохорони), та щомісячні звітування місцевому голові охорони навколишнього середовища (Голова наглядового комітету проекту)	1. Припущення Кампанії з інформування громадськості, що проводяться органами місцевої влади, позитивно впливають на санітарно-гігієнічні норми і заходи в сім'ї <i>Ризик</i> Риболовні кооперативи не є ефективними щодо обмеження використання рибопитомників своїми членами
				2. Припущення Якість води верхньої течії залишається стабільною
Результати	R.1. Обсяг стічних вод, що скидаються безпосередньо в річкові системи домашніми господарствами та заводами, зменшено	1.1. Показник: Стічна вода, що скидається заводами та домашніми господарствами <i>Задана величина:</i> 70% стічних вод, що скидаються заводами, та 80% стічних вод, що скидаються домашніми господарствами, очищаються на очисних спорудах, до 2006 року 1.2. Показник: і т.д.,	Показник 1.1. Джерело: Щорічне вибіркове дослідження домашніх господарств та заводів, що проводиться органами місцевої влади в період між 2003 і 2006 рр. Показник 1.2. Джерело: і т.д.,	Агенція з охорони навколишнього середовища досягла успіху в скороченні рівня твердих відходів, що виробляються заводами, з "X" до "Y" тонн на рік Домовласники та підприємства готові платити за використання покращених каналізаційних труб
	R.2., і т.д.	2.1. Показник:	Показник 2.1. Джерело:	Припущення
Дії	R1. A.1.1 Провести базове дослідження домашніх господарств та підприємств A.1.2 Підготувати та провести практичні тренінги A.1.3 Провести тендер та вибрати підрядника на будівництво систем водопостачання та каналізації A.1.4 Визначити відповідні стимули для заводів використовувати екологічно чисті технології A.1.5 Підготувати та впровадити програму інформування та обізнаності для громадськості A.1.6 т.д. R2. A.2.1., і т.д.	Засоби: 4 Ключові Експерти Короткострокові експерти Експертизи, дослідження, Постачальник: комп'ютерів, офісного обладнання, Капітальні роботи каналізаційної системи і т.д.	Джерела: Внутрішня проектна документація, зразок дослідження, копії технічної специфікації, тендерної документації, звіт про стимулювання для заводів використовувати екологічно чисті технології (і т.д.) Витрати: Загальний бюджет проекту: 'x' € Внесок ЄС: 'x' € Класифікація витрат: Дія A.1.1. = 'x' € Дія A.1.2. = 'x' €, і т.д. Керівництво проектом = 'x' € Резерв на непередбачувані витрати = 'x' € Непрямі витрати = 'x' €	Передумови Стойка політична прихильність до вирішення проблеми забруднення води Отримання повної технічної документації для розширення мережі каналізації, отримання правових дозволів на проведення робіт

Перевірка правильності Логіко-структурної матриці

Після того як логіко-структурну матрицю було заповнено, важливим кроком є перевірка її логіки.

Перевірку виконують «**справа наліво**»:

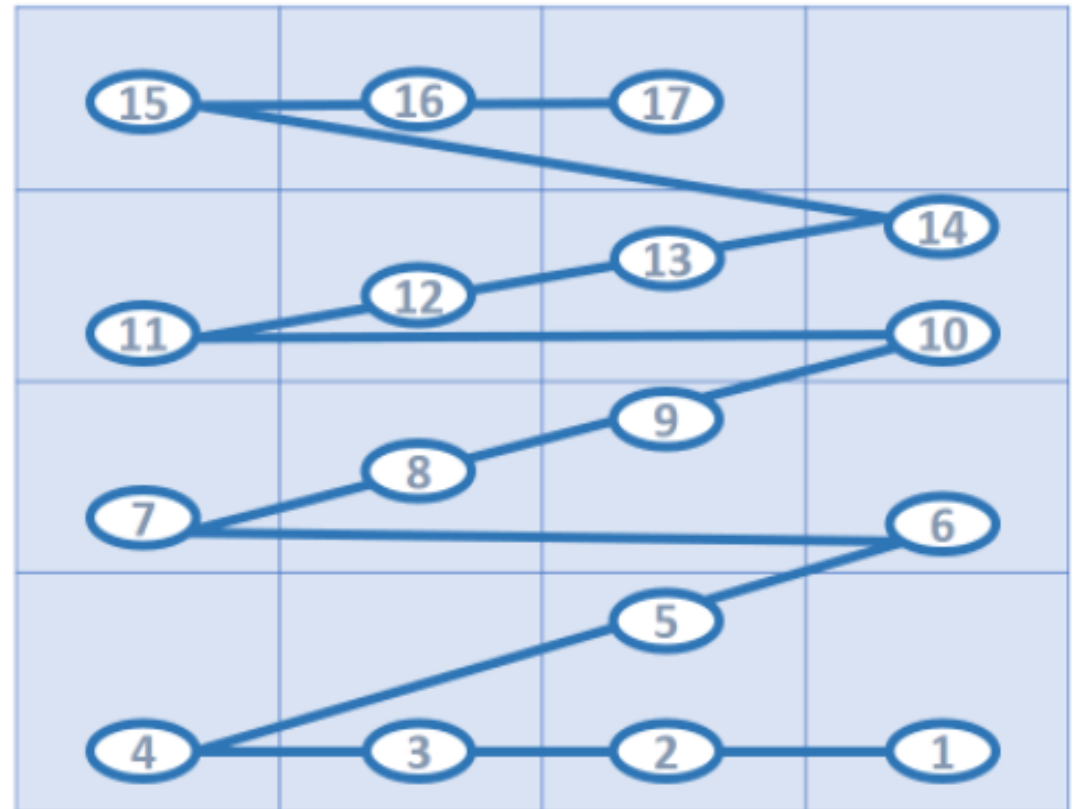
- ✓ Якщо передумови **(1)** виконано, чи можна за встановленим бюджетом **(2)** забезпечити необхідні засоби **(3)** для реалізації запланованих дій **(4)**, що буде підтверджуватися документально **(5)**?

Перевірка правильності Логіко-структурної матриці

30

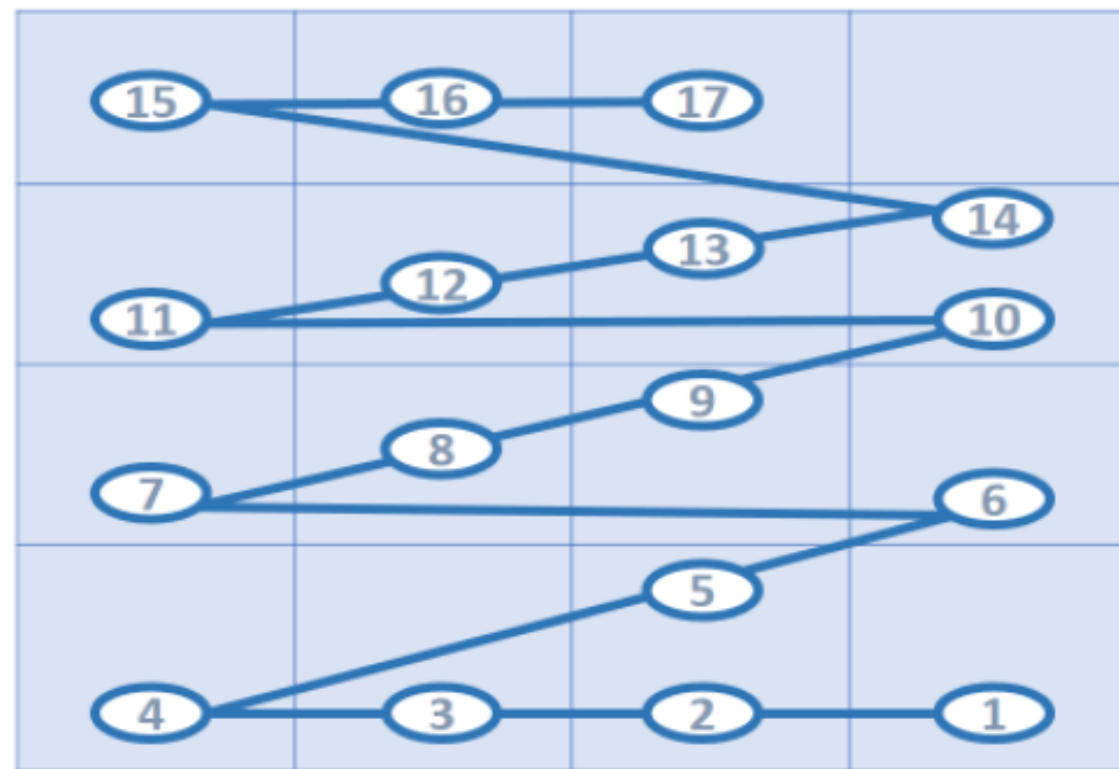
- ✓ Якщо заплановані дії (4) реалізовано, що підтверджується документально (5), і припущення (6) виконано, чи будуть отримані заплановані результати (7) вчасно на запланованому рівні (8), що буде підтверджуватися документально (9)?

Перевірка правильності Логіко-структурної матриці

31

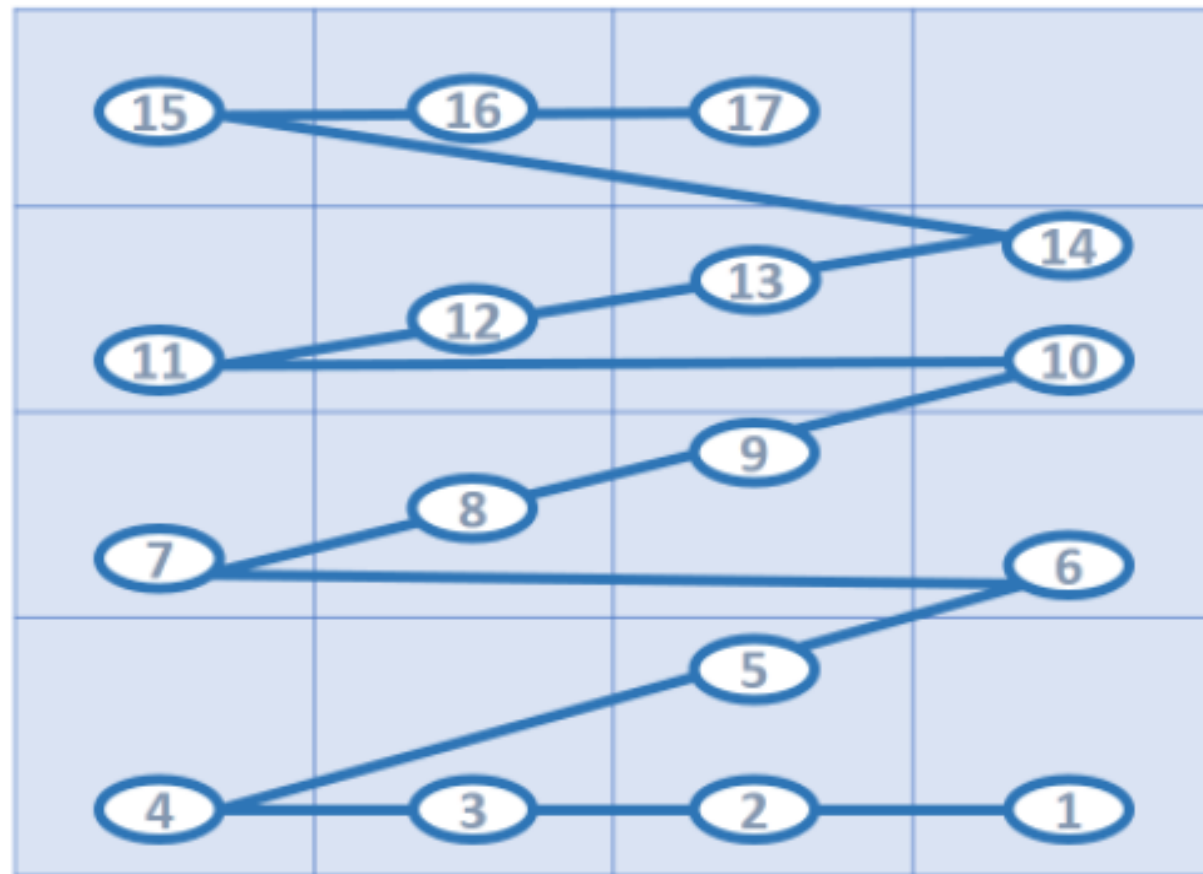
Якщо заплановані результати **(7)** на запланованому рівні **(8)**, що підтверджується документально **(9)**, отримані, припущення виконані, а ризики **(10)** зменшилися або відсутні, чи буде досягнуто конкретну ціль/цілі **(11)** до кінця реалізації проекту на запланованому рівні **(12)**, що буде підтверджуватися статистичними даними та/або дослідженнями **(13)**?

Перевірка правильності Логіко-структурної матриці

32

Якщо визначену конкретну ціль/цілі **(11)** отримано на запланованому рівні **(12)**, що підтверджується документально та/або статистичними даними **(13)**, та припущення **(14)** виконано, чи буде запланована загальна ціль **(15)** досягнута на запланованому рівні **(16)**, що буде підтверджуватися статистичними даними та/або дослідженнями **(17)**?

Визначаємося з типом проекту

Наука

УНТЦ

Рамкові
Програми ЄС

SATREPS

CRDF

Білатеральні
проекти

...

Освіта

ERASMUS +

Jean Monnet

Eurasia

...

Мобільність

ERASMUS +

Fulbright

Visby

Visegradfund

DAAD

JSPS

...

ІННОВАЦІЇ

Horizon 2020

CRDF

Eurasia

...

Тип проекту?

34

RIA

IA

SME
InstrumentФундаментальні
дослідженняАналіз
здійсненностіВалідація
(лаб)Демонстрація
(масштабна)

Комерціалізація

Дослідження

Розробка

Інновація

Комерціалізація

TRL 1

TRL 2

TRL 3

TRL 4

TRL 5

TRL 6

TRL 7

TRL 8

TRL 9

Основні
принципи
розглянутіСформульована
концепція
технологіїЕксперименталь
не
підтвердженняВалідація
технології в
лабораторіїВалідація
технології у
відповідному
середовищіДемонстрація
в
релевантному
середовищіДемонстрація
в
операційному
середовищіСистема
завершена і
підтверженаУспішне
функціонува
ння

Вдячний за увагу!

КОНТАКТИ

03056, Україна, Київ, просп. Перемоги, 37,
КПІ ім. Ігоря Сікорського
корпус 1, кім. 171/5

Відділ координації міжнародної проектної діяльності ДМС

тел. +38 044 204 80 19

s.shukayev@kpi.ua